

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ И ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА
- СКРИПТА“ ОД ПРОФ. Д-Р КИРИЛ ЦАЦКОВ И М-Р ОЛИВЕР ЦАЦКОВ,
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр.1602-37/5 од Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 28.1.2015 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Александар Трајановски, редовен професор, историчар;
- проф. д-р Нада Јурукова, редовен професор, историчар.

Рецензентската комисија имаше за задача да изготви извештај -рецензија на приложениот ракопис „Балканските војни и Првата светска војна – скрипта“ по предметот Балканските војни и Првата светска војна од проф. д-р Кирил Цацков и м-р Оливер Цацков, наменет за студентите на прв циклус додипломски студии, студиска програма Историја на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Ракописот за учебно помагало/скрипта „Балканските војни и Првата светска војна“ од проф. д-р Кирил Цацков и м-р Оливер Цацко е компатибилен со Наставниот план и содржините на предметот Балканските војни и Првата светска војна, што се изучува на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, за студиите на прв циклус додипломски студии по историја во VI семестар, со неделен фонд на часови 3+2+2. Предметот, согласно со наставните програми, се вреднува со 8 кредити. Приложениот ракопис е работен компјутерски, а текстот е дополнет со повеќе примери. Доставениот текст потполно е подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за горенаведениот предмет и според барањата што се поставуваат пред студентите во рамки на предметот, а се однесуваат на теоретската реализација на споменатата програма. Истовремено одговара и на одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Приложениот ракопис е концизно учебно помагало, кое ги опфаќа во целост содржините што се однесуваат за Балканските војни и Првата светска војна. Ракописот е наменет како основна литература во изучувањето на наставните содржини по горенаведениот предмет. Наставните содржини се презентирани јасно и концизно, со соодветни примери кои овозможуваат полесно разбирање и усвојување на материјата.

Податоци за обемот на ракописот

Ракописот што е приложен за рецензија е со А4 формат, фронт 12, напишан во Times New Roman, со македонска поддршка. Текстот содржи 84 страници и е подготвен според пропишаната наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите во рамките на овој предмет. Скриптата содржи предговор, 13 поглавја и литература.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов

Скриптата претставува значаен труд кој ќе им помогне на студентите -идни историчари полесно да го совладаат материјалот, а воедно и да ги надградат своите знаења од оваа област.

Краток опис на содржината

Структурата на трудот е во еден дел, содржи тринаесет тематски целини и библиографија. Во првата тематска целина е дадена предметната програма меѓународната политичка ситуација на Балканот, пред Балканските војни, додека во втората се обработени прашања поврзани со Балканскиот сојуз и подготовките за Првата балканска војна.

Во третата тематска целина успешно се елаборираат настаните поврзани со македонското национално револуционерно движење пред почетокот на Балканските војни.

Од четвртата до седмата тематска целина се дадени податоци за Првата балканска војна, посебно внимание е посветено на учеството на Македонците во неа, на Лондонскиот мировен договор, на Втората балканска војна и воените дејствија за време на Втората балканска војна во 1913 година, Брегалничката битка и Мировниот договор во Букурешт 1913 година.

Од осмата до тринаесеттата тематска целина се обработени следните прашања: почеток на Првата светска војна во 1914 година, повод и причини за Првата светска војна, главните фронтови во Првата светска војна, битката кај Добро Поле и крај на Првата светска војна во 1918 година, учеството на Македонците во Првата светска војна, Париска мировна конференција во 1919 година, Версајскиот мировен договор во 1919 година и последиците за Македонија од Првата светска војна.

Податоците што ги нуди скриптата за Балканските војни и Првата светска војна соодветствуваат со општите состојби во Македонија, која од Балканските војни во 1912 година до крајот на Првата светска војна во 1918 година скоро во континуитет беше жестока воена арена. Странските набљудувачи ќе запишат дека во тоа време во Македонија живеат „понижени и навредени, сиромашни и потчинети“. Периодот што се обработува во скриптава е драматичен период во македонската, но и во светската историја.

За волја на вистината, во овие кошмарни години за Македонија и не само поради долгата војна (1912-1918) судбината на луѓето, воопшто, беше исполнета со очај и тага. Македонецот ги живееше последните дни на својата земја пред фуријата на егзодусот што ќе уследи по санкционирањето на букурешката делба во Париз со Версајскиот мировен договор.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изложеното може да се заклучи дека приложениот ракопис за скриптата по предметот Балканските војни и Првата светска војна мошне сликовито и едноставно се обработува предметните содржини и е потполно во согласност со студиската програма и наставниот план на Факултетот за образовни науки. Скриптата е особено важна и неопходна за студентите од студиската програма Историја за полесно совладување на наставните содржини по наведениот предмет.

Врз основа на ова, имаме чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки да ја препорачаме скриптата „Балканските војни и Првата светска војна“ од проф. д-р Кирил Цацков и м-р Оливер Цацков да ја прифати како рецензирана.

РЕЦЕНЗЕНТИ

**Проф. д-р Александар Трајановски, с.р.
Проф. д-р Нада Јурукова, с.р.**